

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab anno Christi 1618. usque ad annum 1620

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1777

VD18 90118847

§. 20. Mathiæ Cæsaris relatio de turbis in Bohemia per A catholicos
suscitatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-67326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-67326)

„grediatur, monasteriis & Ecclesiasti- Sæc. XVII.
 „cis omnibus extremum immineat pe- A. C. 1618.
 „riculum, nec illud prohibere ob furo-
 „rem vulgi possint, & extra culpam
 „propterea esse velint, usi sunt. Hæc
 „& alia an pro me regnoque meo, ut
 „ipsi asserunt, defendendo, an vero
 „potius pro Majestate Cæsarea, Regia-
 „que, quin & universo regno subverten-
 „do faciant, sano & prudenti cuilibet
 „judicandum relinquimus.,

§. XX.

*Mathiæ Cæsaris relatio de turbis in
 Bohemia per A catholicos
 suscitatis.*

Ponderatis hisce Mathiæ literis facile Arth. Dan-
 cuncti atrocissimas A catholicorum tisc. tom. 12.
 injurias Cæsari, Regi, & Catholicis lib. 2.
 illatas detestabuntur, nisi plus fidei hisce
 rebellibus subditis, quam pientissimo
 Imperatori habere velint, eumque vel
 tanquam rerum ignarum aut menda-
 cem traducere non erubescant: quo-
 niam vero Utraquistæ Bohemi pro sui
 facinoris audacissimi defensione apolo-
 gias calumniis & suspicionum figmen-
 tis refertissimas, expedita fingendi ac
 fallendi arte jamjam apud illos in na-
 turam versa, in vulgus spargerent, hinc
 Imperator plenam de eorum turbis re-

Sæc. XVII. lationem, veluti authenticum ad illo-
 A. C. 1618. rum apologias responsum publici juris
 fecit. Erat illius tenor sequens: „Post-
 „quam anno millesimo sexcentesimo un-
 „decimo regni Bohemiæ gubernacula
 „feliciter suscepissem, graviter apud me
 „de subditis suis Abbas Brunoviensis
 „conquestus est, quod se invito & re-
 „luctante novæ Ecclesiæ structuram
 „in oppido suo proprio, quod non a-
 „lium, præterquam se Dominum co-
 „gnosceret, meditentur, imo legiti-
 „me etiam prohibiti, nihilo tamen se-
 „gnius operi insisterent, & fabricam
 „in conspectu suo, magno molimine,
 „continuarent. Suppliciter opem meam
 „efflagitabat, ut suprema auctori-
 „tate mea Regia interposita subditi,
 „quibus nullo jure ædificandi ratio
 „competeret, in officiis continerentur,
 „& ad debitam fidem atque obsequia
 „Domino suo præstanda monerentur.
 „Censebam tum pro æquitate mea alte-
 „ram alteri parti aurem præbendam
 „esse, ac proinde Brunovienses, uti
 „desuper quamprimum accurate me in-
 „formarent, interim vero cœpto operi
 „superfederent, benignissime jufferam.
 „Utrumque ipsi neglectui habentes, &
 „mandata Regia nequidem responso
 „dignati, apud Defensores Consistorii
 „atque Universitatis Pragensis contra
 „Cæ-

„Cæsaream Regiamque Majestatem re- Sæc. XVII.
 „fugium quærentes, majores animos A. C. 1618.
 „sumpsere, eoque pertinacius structuram
 „inchoatam continuarunt, quo vali-
 „dius sibi patrocinium ab auctoritate
 „Defensorum accessisse opinarentur; ii
 „enim literis scriptis auctores ipsis fue-
 „runt, ne pedem retrorsum ferrent,
 „sed potius quod viriliter cœpissent, in-
 „hibitione Regia non attentata strenue
 „perficerent: graviter & quidem non
 „immerito pervicaciam istam subdito-
 „rum suorum Abbas tulit. Ego inte-
 „rim e Bohemia profectus, aliarumque
 „Provinciarum gravissimis occupatio-
 „nibus distentus fueram, iis compofi-
 „tis, cum in Regnum redux anno mil-
 „lesimo sexcentesimo decimo sexto fi-
 „nem controversiæ isti imponere voluif-
 „sem, quamvis jure severius in immo-
 „rigos animadvertere potuissem, Di-
 „ploma tamen, quod vocant Majesta-
 „tis, penitus introspexi, in itaque
 „inter utriusque Religionis Status trans-
 „actionem accuratius consideravi. De-
 „prehendi autem, illud solis Statibus
 „& Ordinibus Regni jus extruendi, Ec-
 „clesias concedere; subditorum vero
 „maxime Ecclesiasticorum nullam pe-
 „nitentiam mentionem facere: hanc vero
 „eandem facultatem ad subditos Domi-
 „norum tantum Cæsareorum limita-

Sæc. XVII. „tive se extendere, atque sic de jure su-
 „A. C. 1618. „premo tertii, adeoque Domini sui non
 „disponere, accersito proinde Comite
 „Turriano, aliisque e Defensorum nu-
 „mero duobus in eam sententiam be-
 „nigne clementerque resolvi, subditos
 „potestatem ædificandi templa in fun-
 „dis Ecclesiasticorum arrogare sibi ne-
 „quaquam posse, & neque contentu
 „privilegii Majestatis, neque subsecuta
 „transactione, neque alia ratione satis
 „firma eos niti, qui in hac parte stu-
 „dium, operam atque patrocinium sub-
 „ditis refractariis præstant. Ea resolu-
 „tione licet justissima exacerbatu Defen-
 „sores convocatis collegis & singulo-
 „rum sententiis exquisitis novas sibi
 „concessionem, & interpretationes pro-
 „libitu confinxerunt, & quæ solis Do-
 „miniorum Cæsareorum subditis non
 „equidem a Rege, cujus quam maxi-
 „me interfuerit, ne vilioris conditio-
 „nis, quam status sui esset, verum a
 „tertiis, qui id loco gravaminis habue-
 „runt, permiffa essent, ad omnium quo-
 „que Ecclesiasticorum fundos atque sub-
 „ditos pertinere contendunt, idque
 „hoc potissimum argumento, quod Sa-
 „cræ foundationes illæ Reges plerumque
 „fundatores agnoscant, adeoque bona
 „Ecclesiasticorum peculium Cameræ
 „(sensu non sano) vocare soleant. Hanc
 „suam

„suam declarationem declarationi Re-
 „giæ e diametro contrariam, usurpata
 „suprema auctoritate Brunovienfibus
 „Defensores infinuarunt, hanc illis nor-
 „mam præscripserunt, hunc initæ ut-
 „rinque transactionis nucleum & fen-
 „sum genuinum esse clamitaverunt, at-
 „que pertinaciter defenderunt. Cives
 „illi inde obfirmiores redditi, neque
 „iteratis Majestatis suæ Regiæ manda-
 „tis morem gerere, neque a cœpto de-
 „sistere, neque claves Ecclesiæ, quod
 „jussi fuerant, ad Bohemicam Cancel-
 „lariam deferre voluerunt, usquedum
 „primaria factionis istius capita & velut
 „choragi, ita mandante Majestate Cæ-
 „sarea in carceres compingerentur. E-
 „jusdem generis quæstione in pago
 „Clostergrabensi oborta, & æquissima
 „Cæsareæ Majestatis resolutione deci-
 „sa, postquam loci istius Dominus Ar-
 „chiepiscopus Pragensis jure suo usus,
 „Ecclesiam auctoritate privata nuper
 „ædificatam destrui curasset, novam
 „tumultuandi occasionem nactos sese
 „rati defensores, novum Concilium
 „indixere, addictos confessioni suæ (quos
 „ad differentiam Catholicorum *subutra-*
 „*que* dicunt) quanto potuerint nume-
 „ro conscripserunt, & de salute sua agi,
 „privilegiis vim inferri, diplomati Ma-
 „jestatis insidias strui, exercitum, qui
 „contra

Sæc. XVII.

A. C. 1618.

Sæc. XVII. „contra leges patriæ patriam obruat,
A. C. 1618. „jam conscriptum, extrema, ni advigi-
„lent, præ foribus esse dictitarunt, his-
„que & aliis id genus commentis om-
„nia metu atque terrore compleverunt:
„rumores isti, cum in plebem suspicio-
„nibus plus nimio indulgentem non mi-
„nus falso, quam malitiose sparsi tu-
„multum & seditionem spectare vide-
„rentur, mihi sollicito Patriæ Patri-
„pacique publicæ conservandæ cupidif-
„simo Imperatori, quam maxime di-
„splicuerunt, literis id ad Regni locum
„tenentes & Officiales datis graviter
„contestatus sum, illis tuta & segura
„omnia, si morem Ordines gererent,
„pollicitus, a conventiculis abstineri, &
„si quid porro dubii vel controversiæ in-
„ter utriusque Religionis Status inter-
„cederet, in adventum meum, quem
„propediem in Regnum maturaturus
„essem, ulterioremque decisionem dif-
„ferri mandavi: interim lites & jurgia
„vitari, atque suspicionibus, quarum
„causa nulla subesset, modum poni pa-
„terne hortatus, privilegiis quisque
„suis libere gaudere permisi. Hisce ta-
„men omnibus neglectis iidem defenso-
„res die vigesima prima Maij frequen-
„tiore numero congregati, cum pridie
„in omnibus templis ex suggestu per
„prædicatores suos oratione populari
„ple-

„plebem concitari & classicum ad se- Sæc. XVII.
 „ditionem cani jam curassent, ea con- A. C. 1618.
 „filia nefarie miscuerunt, quæ proxime
 „subsequens Mercurii dies detexit. Ea
 „enim die magna armatæ & inconditæ
 „multitudinis caterva stipati in arce ip-
 „saque Cancellaria Regia, tutissimo ce-
 „teroquin asylo, Sacræ Cæsareæ Re-
 „giæque Majestatis locum tenentes &
 „Consiliarios Regni que officarios, & Pro-
 „ceres illustri inter Bohemos familia
 „prognatos, quibus hac in parte cul-
 „pæ nihil imputari posse, propriis lite-
 „ris suis vix ante hebdomadas septem
 „exaratis, professi fuerant, contra ju-
 „ra divina & humana, contra Regni
 „constitutiones, contra omnium gen-
 „tium & sæculorum morem, per vim
 „aggressi sunt, & non auditos, nedum
 „convictos, vel confessos, nullo pro-
 „cessu instituto, & ne tantillo quidem
 „temporis indulto, quo prævia piacu-
 „lari confessione, & Sacræ Synaxeos
 „viatico animarum suarum saluti con-
 „sulere potuissent, quod nulli unquam
 „famossimo etiam Latroni humana be-
 „nignitas denegavit, indignissimo mo-
 „do e fenestris præcipitarunt, atque in-
 „de ad omnia contra Sacram Majesta-
 „tis Regiæ dignitatem passim audenda
 „animos adjecerunt. Capitaneum &
 „militum arcis custodiæ deputatum,
 „atque

Sæc. XVII. „atque Pragensium, aliarumque Ur- „
 A. C. 1618. „bium Regni cives a fide Regi data de- „
 „sciscere, & in verba sua jurare coe- „
 „gerunt; nonnullos custodiæ legitimis „
 „ex causis mancipatos referatis pro- „
 „pria auctoritate ergastulis dimise- „
 „runt; alios Cæsareos Ministros ad- „
 „ditis severissimis minitationibus in „
 „carceres compegerunt, alios indicta „
 „causa bonis atque ingenti pecunia mul- „
 „ctarunt; arcem & fortalitium Carol- „
 „steinianum, securissimum & Sacro „
 „sanctum Coronæ Regiæ, Thesauri item „
 „& privilegiorum Regni receptaculum, „
 „submotis Burggravio, aliisque publi- „
 „ca Regis totiusque Regni voluntate „
 „constitutis & juratis Officiariis occupa- „
 „runt; in redditus præsentis Antemon- „
 „tanorum Hungariæ confiniorum ne- „
 „cessitatibus deputatos, aliosque pro- „
 „ventus Regios manus injecere; com- „
 „muni Regis statuumque & Ordinum „
 „voto designatos provincialium contri- „
 „butionum perceptores submoverunt, „
 „ipsisque identidem alios subrogarunt, „
 „atque dictas contributiones, quod ne „
 „Regi quidem licuisset, contra expres- „
 „sum tenorem generalium Regni Comi- „
 „tiorum in alios usus converterunt; co- „
 „pias militares cum pedestres, tum „
 „equestres conscripserunt, fideles & „
 „constantes subditos meos minis variis „
 „„

„in partes suas sollicitarunt, aliorum Sæc. XVII.
 „subditos rebelles & refractarios fomen- A.C. 1618.
 „tarunt, & Sacratissimorum Cæsarum
 „Regumque munificentia a pluribus re-
 „tro annis, interveniente quoque om-
 „nium Regni statuum consensu, funda-
 „tam Scholam & celebrem Academiam
 „optimam juventutis Bohemicæ nutri-
 „cem, Professoribus & Ecclesiastici Or-
 „dinis viris e tota Provincia in exilium
 „ejectis, Sacrisque ædibus & bonis il-
 „lorum occupatis eliminarunt. His
 „quidem omnibus superaddi nihil potuif-
 „set, nisi levius fortasse videatur, usur-
 „patum in Cæsareos, Regiosque locum
 „tenentes imperium, quibus ne vel of-
 „ficio suo fungi, vel antequam tempe-
 „stas hæc sedaretur, loco se movere au-
 „deant, severe injungere veriti haud
 „quaquam fuerint: quodque supremum
 „Regni Burggravium, cujus prima &
 „præcipua in Regno post Regem pote-
 „stas est, privati exauctorare, adhibi-
 „taque militum manu propriis suis in-
 „cludere ædibus præsumpserint, omni-
 „bus hisce speciosum hunc prætextum
 „obtendunt, quod privilegii Majestatis
 „& periclitantis Religionis sub utraque
 „conservatio, inclyti Regni salus, &
 „ipsius Cæsareæ, Regiæque Majestatis
 „nunquam ea de re antea præmonitæ
 „incolumitas, hunc ipsis necessarium
 „defen-

Sæc. XVII. „defensionis modum expedire suaferint.
A. C. 1618. „Commenti istius vanitas ex eo liquet,
 „quod ne ullum quidem hostem vel per
 „somnia nominare aut confingere pos-
 „sint, cui reprimendo omnia sursum
 „deorsum moveri, atque in extremas
 „Regnum necessitates coniici necesse
 „fuisse. Quatuor quidem personas in
 „apologia sua ipsi nominant, & tan-
 „quam capitales Regni hostes & tran-
 „quillitatis publicæ perturbatores, qui
 „camerinam hanc moverint, etsi neque
 „confessos, neque convictos magnis
 „convitiis proscindunt, sed iudicare
 „unusquisque rerum æstimator debet,
 „an propterea obedientiæ jugum excu-
 „ti, rebellionis fræna laxari, leges per-
 „sumdari, totam Reipublicæ faciem
 „immutari, & belli non necessarij cala-
 „mitatibus innoxios Regnicolas, a ta-
 „libus, quorum antesignani præcipui
 „alienigenæ sunt, involvi oportuerit,
 „an idcirco ad vicinas aliasque provin-
 „cias & Regna, Principes item & Ele-
 „ctores Germaniæ, quin etiam Reges
 „exteros legationes instituire, animos
 „illorum exacerbare, atque a Majesta-
 „te Cæsarea, quantum quidem in ipsis
 „fuit, alienos reddere, opem, consi-
 „lia, conjunctionem animorum & ar-
 „morum contra Dominum & Regem
 „suum sollicitare subditis licuerit? con-
 „stat

„stat privilegiis & quidem diplomati Sæc. XVII.
 „Majestatis suam semper auctoritatem A. C. 1618.
 „inviolatam, neque unquam Majestati
 „suæ Cæsareæ Regiæque in mentem
 „venisse, contra datam fidem & beni-
 „gnissime concessas confirmationes ea-
 „rundem vel minimum apicem in du-
 „bium vocare, quemadmodum id di-
 „versæ resolutiones atque rescripta Re-
 „gis hæc incausa edita luculentissime te-
 „stari queunt. Eorum vero, quæ pri-
 „vilegio Religionis nequaquam compre-
 „hensa, ac proinde extra omne dubium
 „occurrerant, quale illud est, an jus
 „subditis competat extruendi templa
 „in fundis Ecclesiasticorum Dominorum
 „suorum &c. decisionem, interpretatio-
 „nem, extensionem, non ad alteru-
 „tram partium controvertentium perti-
 „nere notum est, eoque minus falce
 „sua alienam messem præoccupare de-
 „fensoribus licuisset, sed finalis eorum
 „omnium determinatio, decisio, inter-
 „pretatio, extensio, limitatio, & re-
 „strictio, tanquam rei, cujus nullam
 „penitus mentionem novum privilegium
 „faciat, sacræ Cæsareæ Regiæque Ma-
 „jestatis æquissimo judicio submittenda
 „merito fuisset; frivolum proinde Reli-
 „gionis velamen prætexerunt tam enor-
 „mibus, & ab hominum memoria non
 „auditis excessibus & attentatis, quæ
 „au-

Sæc. XVII. „augustam quoque Cæsareæ Regiæque
A. C. 1618. „Majestatis personam non leviter con-
 „cernunt: de cetero Cæsareæ Regiæ-
 „que Majestati omnibus istis severe, &
 „pro merito citra moram vindicandis,
 „auctoritatique Regiæ tuendæ, neque
 „animus, neque sufficientes rationes
 „desunt, pro innata tamen & singulari
 „Clementiæ meæ affectu, quo innume-
 „ras belli calamitates prævideo, incly-
 „tum istud Regnum oculo miserante in-
 „tueor, & universo orbi testatum esse vo-
 „lo, non displicere mihi, ut vigore
 „Constitutionum Regni per ordinariam
 „causæ cognitionem in hoc facto jure
 „procedatur, observatisque solemnitati-
 „bus promulgandæ aliquando sententiæ
 „omni ex parte acquiescatur, interim
 „miles omnis exauctoretur, & extre-
 „mum Regno impendens exitium justi-
 „tia mediante, quod ipsa quoque Re-
 „gni statuta dictant, tempestive evite-
 „tur, hanc non minus æquam quam
 „moderatam animi mei propensionem
 „tum per literas patentes, tum scripto
 „etiam peculiari ad vos *sub utraque dire-*
 „cto notificare volui“.

Arnold. Hist.
Hæres. part.
2. l. 16. c. 1.
pag. 890.

Verumtamen nec hujus facti atrocitas, nec Cæsareæ Majestatis reverentia, promeritæque pœnæ formido hosce rebelles ad pœnitentiæ vel submissionis sensum inducere poterat, quin-
 imo

imo ad tantam etiam prorupere audaciam, ut furiosam hanc crudelitatem velut opus Deo acceptum, quin & Evangelicæ doctrinæ consonum deprædicare, & sacrilega prorsus temeritate iniquissimam hanc violentiam Sanctorum Martyrum exemplis, ac necessariæ defensionis jure honestare audent. Præterea nefandum hoc crimen aliis, quæ nullatenus excusari possunt, sceleribus ubique locorum perpetratis cumularunt, uti testatur ipsemet Arnoldus secta quidem Lutheranus, sed veritatis pondere ad hoc testimonium coactus.

Sæc. XVII.
A. C. 1618.

§. XXI.

Cæsaris consilium de milite in Bohemiam decernendo.

His, pluribusque aliis literis ac monitis Imperator quidem totus in eo erat, ut seditiosos hosce Regni Proceres, juramenti sui immemores ad debitum legitimo Regi suo obsequium deferendum incitaret: attamen solita sua clementia usque adeo apud istos hæreticos nihil profecerat, ut etiam se exterorum Principum copias adversus Cæsarem conducturos minitarentur: quocirca Imperator indignum Majestate sua ratus, ulterius tantas injurias

Carafa
comm. de
Germ. rest.
Epist. Proc.
Boh. ad Imp.
30. Junii
apud Sigism.
Latom. in
contin. Re-
lat. pag. 83.
& 99.